Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer: 22Tl003	**Kerkrade, 16 februari 2022**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 22Rb005

Onderwerp

Verordening Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen 2022 -2023

Beslispunten

Vast te stellen de "Verordening Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen 2022 -2023", conform aangehecht exemplaar

Inleiding

Het klimaat verandert. Afkoppelen kan een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van onze klimaatopgaven. Met het afkoppelen van verharde oppervlakken en het bergen van het afgekoppelde regenwater wordt de kans op wateroverlast verminderd, wordt het oppervlaktewater minder belast met rioolwater via riooloverstorten bij stortbuien en wordt minder water getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Met het ontstenen en vergroenen wordt ook een positieve bijdrage geleverd aan het tegengaan van hittestress en droogte en de verbetering van leefomgeving en biodiversiteit.

Omdat circa 50% van alle verhard oppervlak privaat bezit is, stimuleren waterschap en gemeenten burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties om hun verhard oppervlak af te koppelen van het riool.
Hiervoor loopt sinds 2019 in heel Limburg de gezamenlijke 'Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater" (WL, Provincie en de gemeenten). Deze regeling eindigde op 31 december 2021, met een uitloop tot 30 juni 2022 voor lopende projecten.

Om het afkoppelen van regenwater van particulier terrein ook voor 2022 en 2023 te stimuleren heeft het Waterschap Limburg een nadere regel 'Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen' vastgesteld. Op basis van deze nadere regel stelt het Waterschap onder voorwaarde een financiële bijdrage ter beschikking aan de Limburgse gemeentes voor het stimuleringen van afkoppeling van private terreinen.

Proces
Om te komen tot een vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terrein is de 'oude' stimuleringsregeling eerst Limburg-breed geëvalueerd. In deze evaluatie zijn aanbevelingen gedaan ten behoeve van een vervolgregeling. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- De doelstelling van de stimuleringsregeling blijft het klimaatbewust maken van burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties en hen stimuleren het bestaand privaat verhard oppervlak af te koppelen van het (vuilwater)riool.
- Een eenvoudige regeling, zowel voor burgers als gemeentes met minder rigide regels en meer keuze mogelijkheden voor gemeenten.-

- Uitvoering van de gemeentelijke regelingen moet eenvoudiger en doelmatiger.
- Meer aandacht voor verschillen (fysieke omstandigheden) tussen Noord- en Zuid-Limburg. Infiltratie van regenwater gaat in de zandgronden makkelijker als in de löss gronden.
- Verbreding van de stimuleringsregeling, zoals vergroening mits wordt afgekoppeld en de mogelijkheid tot stapeling met andere gemeentelijke (vergroenings)regelingen.
- Doorzetten communicatie en stimulering via Waterklaar.

Op basis van bovenstaande aandachtspunten is er een nieuwe 'Nadere Regel' door het waterschap ontwikkeld en een modelverordening opgesteld als handreiking naar gemeenten. De herziene 'Nadere regel 'Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen' is op 7 december 2021 vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het Waterschap Limburg en gaat in per 1 januari 2022. De looptijd van deze regeling is 2 jaar of korter als de beschikbare fondsen eerder uitgeput zijn.

Verschillen tussen huidige en nieuwe subsidieregeling

De belangrijkste verschillen tussen de 'oude' 'Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater privat' en de aangepaste verordening 'Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen 2022 - 2023' zijn:

- In de 'oude' stimuleringsregeling waren bedrijven uitgesloten. In de nieuwe regeling komen bedrijven ook in aanmerking voor een subsidie.
- Om te voorkomen dat één bedrijf een groot deel van de subsidiegelden aanvraagt, kan een aanvrager per kadastraal perceel maximaal 500 m2 verhard oppervlak afkoppelsubsidie aanvragen.
- In de 'oude' verordening bedroeg het subsidiebedrag € 10,-/m2 af te koppelen oppervlak. Omdat afkoppelen in Zuid-Limburg vaak lastiger en duurder is ten opzicht van Noord/Midden Limburg door het hellende gebied en de aanwezigheid van slecht doorlatende loss gronden zijn hogere subsidie bedragen mogelijk:
    - een bedrag van € 20 per m² (horizontaal gemeten) afgekoppeld verhard oppervlak bij het vasthouden van het afgekoppelde hemelwater op het private terrein middels een bergingsvoorziening met een bergingseis van minimaal 35 mm afgekoppeld oppervlak.
    - een bedrag van € 10 per m² (horizontaal gemeten) afgekoppeld verhard bij het afvoeren van het afgekoppelde hemelwater middels een voorziening naar een openbare hemelwatervoorziening (niet zijnde een gemengd riool) of een andere vorm van afkoppelen passende binnen de voorwaarden.
    - Subsidie bedraagt een vast bedrag van € 5 per m² (horizontaal gemeten) afgekoppeld verhard bij het afvoeren van het afgekoppelde hemelwater over maaiveld naar de tuin (mits voldoende groot) en/of openbare hemelwatervoorziening (niet zijnde riool) door het afzagen van de regenpijp.

Verder een verschil met de oude regeling tussen waterschap en gemeente is dat de verantwoording van gemeente naar waterschap om de bijdrage op te vragen eenvoudiger is geworden, waardoor de administratieve lasten voor de gemeente minder zullen zijn.

Inzet Woonwijzer Winkel.
Om de energietransitie binnen Parkstad vorm te geven zijn er duidelijke bestuurlijke ambities geformuleerd en beschreven in PALET (Parkstad Limburg Energietransitie).
Om aan deze ambities invulling te geven is onder ander een One Stop Shop ingericht, oftewel een loket, zijnde de Woonwijzer Winkel.
In dit loket /winkel kan de burger antwoorden krijgen op alle vragen rondom duurzaamheid en de verduurzaming van de woning. Het loket fungeert daarmee als een centrum voor duurzaamheid.

Op dit moment ligt de focus op de energie- en waterbesparing. Overige duurzaamheiditems, zoals afkoppelen van regenwater, vergroenen en biodiversiteit zijn nog in mindere mate aanwezig.

Inmiddels zijn met de Woonwijzerwinkel afspraken gemaakt om ook duurzaam omgaan met regenwater te promoten via de Woonwijzerwinkel. Inmiddels zijn al de eerste stands ingericht bij de Woonwijzerwinkel
De Woonwijzerwinkel zal de bezoekers attenderen op de subsidiemogelijkheden.

Doelstelling

Het doel is om burgers en bedrijven bewust te maken van de eigen verantwoordelijkheid en de eigen bijdrage in het voorkomen van wateroverlast. Bijkomend effect bij het ontstenen en vergroenen van particulier terrein is het leveren van een positieve bijdrage aan het tegengaan van hittestress tijdens hittegolven en het verbeteren van de leegomgeving en biodiversiteit.
De stimuleringsregeling heeft als doel om burgers en bedrijven te stimuleren om daadwerkelijk tot actie over te gaan en het particuliere verhard oppervlak af te koppelen.

Argumenten

- De stimuleringsregeling in combinatie met de communicatie en campagnes van Waterklaar leveren een belangrijke impuls aan de bewustwording van bewoners en bedrijven over de klimaatthema's en wat zij zelf kunnen doen in hun woon/leef/werkomgeving.
- Door de Limburg brede samenwerking kunnen gezamenlijke communicatie en campagnes heel efficiënt en effectief ontwikkeld en uitgevoerd worden waarbij de plaatselijke touch niet vergeten wordt.
- Met het afkoppelen van verharde oppervlakken en het bergen van het afgekoppelde regenwater wordt een bijdrage geleverd aan het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag. Immers de helft van het verharde oppervlak bestaat uit particuliere verharding.
- Bij rioolreconstructies en herinrichtingen koppelt de gemeente Kerkrade al veel verhard oppervlak af. Afkoppeling van particulier verhard oppervlak blijft nog achter. Middels de stimuleringsregeling wordt een boost gegeven aan het afkoppelen van particulier oppervlak.
- Naast een positieve bijdrage aan het voorkomen van wateroverlast kan afkoppelen van regenwater en vergroenen van tuinen en terreinen een bijdrage leveren aan de bestrijding tegen verdroging, hittestress en vergroot het de biodiversiteit.

Kanttekeningen

De stimuleringsregeling geeft de aanvrager van de subsidie de volledige vrijheid op welke manier hij het regenwater wenst af te koppelen. Voorwaarde hierbij is dat het water ook daadwerkelijk niet in het rioolstelsel terecht komt en dat nabij gelegen percelen geen overlast ondervinden van de te nemen maatregel.

Financiën

Op basis van de 'oude' stimuleringsregeling afkoppelen is over de periode 2019-2021 een bedrag van € 54.610 aan subsidie uitgekeerd aan particulieren. De kosten hiervan zijn 50/50 verdeeld tussen gemeente en waterschap Limburg. Met deze toegekende subsidie is 5461 m2 verhard oppervlak afgekoppeld. Tot 1 juli 2022 kunnen nog subsidies verstrekt worden onder de oude regeling mits ingediend voor 31 december 2021

Net als bij de 'oude' stimuleringsreling stelt het Waterschap Limburg in de nadere regel 'Vervolg stimuleringsregeling afkoppelen private terreinen' als voorwaarde dat de gemeente minimaal 50% cofinanciering beschikbaar stelt. De kosten van de bijdrage van de gemeente wordt ten laste gebracht van het Gemeentelijk Watertakenplan.

Personele consequenties

De gemeente zal evenals in de oude regeling de advisering, controle van de uitgevoerde maatregelen met eigen personeel uitvoeren. Het zogenaamde afkoppelteam wordt bemand door personeelsleden met zowel civiele als groene achtergrond. Naar de toekomst toe zal gelet op de gevolgen van de klimaatverandering het afkoppelen van zowel prive als gemeente-eigendom een groot aandachtspunt blijven. Met dit project kunnen ook onze medewerkers voldoende kennis op bouwen om bij toekomstige gemeentelijke projecten het duurzaam waterbeheer mede te integreren.

Rechtmatigheid

De verordening zal in de raadsvergadering van 23 februari 2021worden vastgesteld

Duurzaamheid

Met deze regeling wordt een impuls gegeven aan de transitie naar duurzaam waterbeheer van private partijen in het bebouwde gebied.

Communicatie

Burgers en bedrijven zullen via de gemeentelijke website, nieuwsbrieven en weekbladen worden geïnformeerd over de stimuleringsregeling afkoppelen.

Daarnaast zal communicatie en stimulering richting de burgers en bedrijven over de stimuleringsregeling afkoppelen net als afgelopen jaren verlopen via de waterbewust campagne Waterklaar. Deze campagne wordt gezamenlijk via het samenwerkingsverband Parkstad opgepakt en/of Limburg breed.
Communicatie en stimulering wordt vanaf 2022 ook gekoppeld aan de Woonwijzerwinkel, waarmee het bereik voor de Parkstad gemeentes wordt vergroot.

Uitvoering

Na het vaststellen van de stimuleringsregeling zal deze met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 in werking treden. De regeling loopt tot uiterlijk 31 december 2023 of zoveel eerder als het beschikbare budget is benut.

Gemeente Kerkrade